

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/61/2018
Identifikačné číslo spisu:	6916010261
Dátum vydania rozhodnutia:	12.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6916010261.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného Z. K. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 12. novembra 2018 v Bratislave dovolanie obvineného Z. K. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. januára 2017, sp. zn. 5To/137/2016, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Z. K. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota z 3. novembra 2016, sp. zn. 2T/73/2016, bol obvinený Z. K. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák. na skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa letných mesiacov roku 2012 do 24. augusta 2012, následne od 21. februára 2013 do 27. mája 2013, od 1. decembra 2013 do 20. februára 2014 a od 17. júla 2014 do 6. septembra 2014 v byte na V. XXXX/XX v T. B. spôsobil fyzické a psychické utrpenie svojej matke V. K., nar. X. B. XXXX v T. B., trvalým bydliskom T. B., V. XXXX/XX, tým, že ju skoro každý deň pod vplyvom alkoholu fyzicky napádal, fackal ju, kopal a udieral do celého tela, vykrúcal jej nohy, vyhrážal sa zabitím a odseknutím hlavy, v dôsledku čoho poškodená v noci nemohla spať, nakoľko mala obavu, že jej obvinený ublíži,

od presne nezisteného dňa v mesiaci september 2015 do 18. februára 2016 v byte na V. XXXX/XX v T. B. spôsobil fyzické a psychické utrpenie svojej matke V. K., nar. X. B. XXXX v T. B., trvalým bydliskom T. B., V. XXXX/XX, tak, že zakaždým, keď prišiel k bytu poškodenej s úmyslom vypýtať si od nej peniaze, dobíjal sa do bytu tým spôsobom, že zvonil dovtedy, kým ho do bytu nevpuštila, alebo mu nedala peniaze, v niektorých prípadoch v presne nezistených dňoch uvedeného obdobia sa poškodenej s nožom v ruke vyhrážal zabitím a v presne nezistený deň v mesiaci december 2015 po príchode do bytu poškodenej v nočných hodinách do očí nastriekal slzný plyn, pričom naposledy dňa 18. februára 2016 v čase o 02.00 hod. prišiel pred byt poškodenej, ktorá v domnení, že si obvinený ľahne a zaspí, ho vpustila do bytu, obvinený však búchal dverami, začal kričať: „Veď Vy všetci uvidíte,

všetko mi spôsobujete Vy!“, následne chytil stojan od lampy a uderil poškodenú do hlavy, pričom jej kričal, že ich všetkých vyvraždí, že im ešte ukáže a následne zobral do ruky šnúru, ktorú si omotal okolo ruky a naznačoval poškodenú, že ju zaškrtil, čím u nej takto svojím konaním vyvolával strach, spôsobil jej denne psychickú traumu.

Okresný súd Rimavská Sobota za to obvineného Z. K. odsúdil podľa § 208 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šiestich) rokov.

Podľa § 48 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. súd uložil obvinenému ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku zahlásili priamo do zápisnice na hlavnom pojednávaní dňa 3. novembra 2016, sp. zn. 2T/73/2016 (č.l. 293-294) po vyhlásení, odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku, odvolanie obvinený s obhajkyňou čo do výroku o vine a treste, prokurátor čo do viny a trestu, ako aj zástupca opatrovníka Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobote, ktoré neskôr písomne aj odôvodnili.

Na základe včas podaných odvolaní vo veci rozhodoval Krajský súd v Banskej Bystrici na verejnom zasadnutí 26. januára 2017 uznesením, sp. zn. 5To/137/2016 (č.l. 324), ktorým podľa § 319 Tr. por. odvolania okresného prokurátora, obvineného Z. K. a opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota zamietol.

Odpis uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici (č.l. 327-333) obvinený Z. K. prevzal 28. februára 2017, jeho obhajkyňa prevzala rozhodnutie 24. februára 2017, prokurátor 24. februára 2017, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny 24. februára 2017, poškodená V. K. 27. februára 2017 (č.l. 336).

Okresný súd Rimavská Sobota dňa 28. septembra 2018 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolania obvineného, ktoré podal sám na okresný súd dňa 15. novembra 2017 a 2. marca 2018, ako aj prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Igora Mikitu dňa 23. júla 2018.

V písomných dôvodoch svojich dovolaní (č.l. 357, 359, 375-377) obvinený Z. K. uviedol, že dovolanie podáva z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený uviedol, že súd nevykonan ani jeden ním navrhnutý dôkaz na jeho obranu, čím bol porušený § 2 ods. 10 Tr. por., ako aj právo na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa obvineného nebolo vôbec preukázané, že by naplnil skutkovú podstatu zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák., nakoľko vina mu nebola jednoznačne preukázaná, nakoľko všetky skutočnosti uvedené v obžalobe sú vymyslené poškodenou, pričom počas celého konania nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi jeho konaním a zdravotným stavom poškodenú, ako aj jej duševným zdravím. Tieto skutočnosti potvrdila aj matka poškodenú na hlavnom pojednávaní, z ktorých vyplynulo, že neusporiadaný život poškodenú viedol k jej zdravotným problémom. Obvinený ďalej uviedol, že svedecké výpovede susedov považuje za neobjektívne a nepoužiteľné ako dôkaz, nakoľko tieto osoby neboli nikdy prítomné, keď malo dochádzať ku konaniu za ktoré mal byť trestne zodpovedný. Čo sa týka jeho osoby, tak je v plnom rozsahu zbavený spôsobilosti na právne úkony, a preto nemal byť trestne zodpovedný.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. januára 2017, sp. zn. 5To/137/2016 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo a súčasne podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v

Banskej Bystrici z 26. januára 2017, sp. zn. 5To/137/2016 a rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota z 3. novembra 2016, sp. zn. 2T/73/2016 a Okresnému súdu Rimavská Sobota prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania stranám trestného konania s upozornením, že sa môžu k dovolaniu obvineného vyjadriť. Možnosť vyjadriť sa využil prokurátor okresnej prokuratúry, ktorý vo svojom vyjadrení k dovolaniu Z. K. uviedol, že obvinený svojím dovolaním spochybňuje skutkové zistenia Okresného súdu Rimavská Sobota a Krajského súdu v Banskej Bystrici. Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti súdu podľa § 2 ods. 10 Tr. por. alebo pri uplatňovaní oprávnenia súdu podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladá opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to zásade viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené okresný prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie Z. K. podľa § 382 písm. c) Tr. por., lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj poškodená podaním doručeným na okresný súd 9. augusta 2018, v rámci ktorého uviedla, že trvá na svojej výpovedi, kde popísala správanie obvineného, pokiaľ býval v spoločnej domácnosti, pričom požívaním omamných látok si navodil schizofréniu, na základe čoho došlo k pozbaveniu jeho spôsobilosti na právne úkony. Jej stav sa vyhrotil na základe správania sa obvineného ku nej. Robí ako detská sestra na novorodeneckom oddelení, kde sa musí sústrediť, pričom po prebdení noci sa jej to ťažko zvládalo a musí sa popri tom starať aj o ťažko zdravotne postihnutého otca. Poškodená ďalej uviedla, že napriek jej snahe prostredníctvom viacerých liečení nedošlo k žiadnej zmene, nakoľko obvinený neprejavil ani kus snahy, aby prestal užívať omamné látky a zmenil svoj život k lepšiemu, a preto nie je dôvod na obnovu procesu.

Vyjadrenia prokurátora a poškodenej k dovolaniu boli zaslané stranám trestného konania, avšak nikto sa k daným podaniam do času konania neverejného zasadnutia nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu

takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Obvinený Z. K. uplatnil dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné konanie, je v Trestnom poriadku upravené v § 2 ods. 9 Tr. por. Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však iba zásadné porušenie práva na obhajobu. Takým zásadným porušením by bolo najmä porušenie práva na obhajobu tým, že obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať, pričom táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať v zmysle § 37 a § 38 Tr. por. Dôležité sú preto i konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

S poukázaním na námietky obvineného v dovolaní je potrebné uviesť, že obvinený spochybňoval vierohodnosť svedeckých výpovedí jednotlivých svedkov, ako aj nepreukázanie jeho viny, čo je v dovolacom konaní neprípustné, nakoľko sa jedná o namietanie skutkového stavu a nevyhodnotenia dôkazov, pričom tieto námietky nijako nezakladajú ani opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože významom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný s poukázaním na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tdo 34/2014 z 12. augusta 2014, podľa ktorého I. Znemožnenie uplatnenia práva na obhajobu, ktoré zákon priznáva podozrivej osobe, je subsumovateľné pod porušenie práva na obhajobu ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. len za predpokladu, že taký postup orgánov činných v trestnom konaní negatívne ovplyvnil vykonávanie procesných úkonov po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. II. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. S námietkami uvedenými v dovolaní sa už okresný aj krajský súd náležite vysporiadal a dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na ich odôvodnenia, ktoré pokladá za správne a v súlade so zákonom, pričom je viazaný ustáleným skutkovým stavom na ktorom sa ustálil okresný a krajský súd v danej veci obvineného.

Vzhľadom na námietku obvineného, že nemal byť trestne zodpovedný, nakoľko má v plnom rozsahu obmedzenú spôsobilosť na právne úkony je potrebné uviesť, že obmedzenie na právne úkony v plnom rozsahu nezbavuje obvineného trestnej zodpovednosti za spáchaný trestný čin, pričom aj zo znaleckého posudku č. 28/2016 (č.l. 82-97) vyplýva, že u obvineného nebola zistená taká duševná porucha, ktorá by mala vplyv na jeho ovládacie a rozpoznávací schopnosti, ako aj tá skutočnosť, že obvinený bol v danej dobe schopný v plnej miere chápať zmysel a účel trestného konania, a preto bol aj trestne zodpovedný za svoje konanie.

Z predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinený mal obhajcov, a to JUDr. Danu Ďalakovú, ktorá ho zastupovala po vzatí do väzby, ako aj JUDr. Igora Mikitu, ktorý obvineného zastupuje v priebehu dovolacieho konania, pričom mali možnosť navrhovať dôkazy, klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom. V tomto smere dovolací súd nezistil žiadne zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto argumentácie obvineného vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu nemohol akceptovať, pretože nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obžalovaného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite zdôvodnené. (II. ÚS 258/2012 z 11. júla 2012). Obvineným uplatnené

námietky v rámci predmetného dovolacieho dôvodu sú neodôvodnené, nakoľko hodnotia skutkový stav, ktorého preskúmanie je v dovolacom konaní neprípustné, a preto nemôže byť naplnený predmetný dovolací dôvod.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného Z. K. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.